

PRONUMELE

Partea de vorbire care indică persoana care vorbește (eu, noi), cu care se vorbește (tu, voi), despre care se vorbește.

Pronumele personal ține locul unui substantiv. Pronumele personal forme accentuate:		
Persoana I eu , mie, mine noi, nouă	Persoana a II-a tu, ție, tine voi, vouă	Persoana a III-a el, ea, ei, lui ei, ele, lor

Pronumele personal forme neaccentuate (determină totdeauna un verb):		
Persoana I îmi, -mă, -m, -m- -ne-	Persoana a II-a îți, te, ți vă, vi-, -v-	Persoana a III-a îi, îl, îi, -i-, -l-, -l,o le, îi

Pronumele personal de politețe exprimă respectul vorbitorului față de persoana numită prin acest pronume. În limba română acest pronume are forme proprii doar pentru persoanele a II-a și a III-a și nu poate deveni adjectiv pronominal.

În limbajul familiar și regional există și **alte variante ale pronumelui personal de politețe**: *mata, matala, mătălică, mătăluță, tălică, tăluță*.

Pronumele personale dînsul, dînsa, dînșii, dînsele, deși nu sînt pronume de politețe propriu-zise, sînt percepute de unii vorbitori ca exprimînd un grad mai mare de respect față de persoanele numite, astfel ajungînd să funcționeze ca pronume de politețe. Aceste pronume personale de politețe provin din forme mai vechi ale pronumelui personal – *însul, însa, înșii, însele*.

Formele reverențioase precum: *Domnia ta, Măria ta, Înălțimea ta, Excelența sa, Luminăția voastră, Preasfinția sa, Majestatea sa* se folosesc în limbajul solemn, oficial și exprimă cel mai înalt grad de respect.

Pronumele de politețe se pot prescurta astfel: d-ta, d-tale, d-sa, d-sale, d-voastră, dvs. sau dv., d-lui, d-ei, d-lor.

FIȘĂ DE LUCRU

1. Subliniază pronumele personale din textul următor:

„ - Dragii mamei copilași, eu mă duc în pădure, ca să mai aduc ceva de mâncare. Dar voi încuiați ușa după mine. Când oi veni eu, am să vă dau de știre, ca să mă cunoașteți...

Auzit-ați ce-am zis eu ?

- Da, mămucă, ziseră ei.

- Pot să am nădejde în voi ?

- Să n-ai nici o grijă, mămucă. Noi suntem o dată băieți și ce-am vorbit o dată, vorbit rămâne.”

(Ion Creangă-Capra cu trei iezi)

2. Alcătuieste propoziții în care pronumele personal să fie:

- a) la persoana a II-a , nr. singular
- b) la persoana a III-a, nr. plural
- c) la persoana I , nr. plural
- d) la persoana a III-a , nr. singular

3. Încercuiește forma corectă a pronumelui:

Eu/Ieu sunt mulțumit de pictura realizată.

Iea/ea a întârziat la repetiție.

Cu ei / iei nu mă întâlnesc astăzi.

-Unde vor pleca ele/iele ?

Dumneavoastră/dumneavuastră veți vizita Grecia.

Ia/Ea ia/ea o carte din dulap.

4. Înlocuiește pronumele personale de politețe cu formele lor populare.

Dumnevoastră moș Vasile, ați ajutat la construirea școlii.

Dumneata nu ai înțeles cum se înfăptuiește Unirea.

Discursul dumneavoastră a fost ascultat de toți sătenii.

5. Analizează pronumele personale subliniate din text:

„-Patrocle, zice duduia Lizuca, eu știu că tu ești un câțel vrednic și viteaz. Dar ce ne facem noi dacă rățăcim drumul ? întrebă ea pe câțel. ”

(Mihail Sadoveanu-Dumbrava

minunată)

.....
.....
.....
.....
....

6. Înlocuiește pronumele subliniate cu substantive potrivite:

Am văzut- o la spectacol.

Le - am povestit pățania de la munte.

I - am cerut cartea împrumut.

7. Citește cu atenție fragmentul și subliniază pronumele personale.

„Noi știam ca-i să vii la noi, vorbi iar Domnița. Am pus la pândă, la marginea pădurii, pe țăncul pământului, și când te-a primit răchita în căsuța ei, el s-a coborât în peșterile noastre și ne-a dat de știre”.

(M. Sadoveanu-Dumbrava

minunată)

8. Alcătuiește propoziții:

a) persoana a II-a, nr. plural

b) persoana a III-a, nr. singular

c) Alcătuiește câte o propoziție în care cuvântul „noi” să fie pe rând adjectiv, respectiv pronume personal.

9. Completează spațiile punctate cu pronumele potrivite:

..... am zece ani. Prietena mea are aceeași vârstă. Adesea învățăm împreună. Pe o pasionează dansul, iar îmi place să joc șah.

10. Schimbă numărul pronumelui și rescrieți apoi propozițiile:

El adoră drumețiile.

Noi plecăm la un festival de teatru. Tu ești bucuros.

Dumneaei o vizita pe doamna Istrati.

-Ce cauți tu în împărăția mea ?

Ele vor decora tortul cu fructe.

Cu voi alături nu ne este teamă de căței.

11. Care este valoarea gramaticală (adjectiv, numeral, pronume) a cuvântului „nouă” ?

a) Am citit **nouă** cărți.

.....

b) Bunicul are o jachetă **nouă**.

c) Erau **nouă** pui de vulpe.

.....

d) **Nouă** ne plac poveștile.

12. Construiește câte o propoziție în care să existe:

a) un pronume personal de politețe, numărul plural

b) un pronume personal, persoana a II-a, numărul plural

- c) două pronume personale, persoana a III-a, numărul singular
- d) două pronume de politețe, la numărul singular
- e) un pronume personal, persoana I, nr. singular, forma neaccentuată

13. Se dă textul:

Strigă Viorel iară:

-Eu de când te strig afară !

Flavius, iute și el vine:

-Pictează, te rog, acum cu mine !

În text există: a. 4 pronume personale; b. 5 pronume personale.

Pronumele personal „*mine*” este:

- a) pronume personal, pers. a II-a, nr. singular, formă neaccentuată;
- b) pronume personal, pers. a I, nr. singular, formă accentuată.

Pronumele **eu** are funcție sintactică de:

- a) parte secundară b) subiect c) predicat

Pronumele **te** are funcție sintactică de:

- a) parte secundară b) subiect c) predicat

Schimbă funcția sintactică a cuvintelor „*el*”, „*mine*”.

.....
.....
.....
.
.....
.